

Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik Tone Maslo — Tiska Celjska tiskarna — Uredništvo: Celje, Titov trg št. 1 — Poštni predal 123 — Telefon 30-67 — Tehnični račun 630-1-230 pri NB FLRJ v Celju. — Letna naročnina 500, polletna 250, četrtletna 125 dinarjev. — Izhaja vsak petek — Poštnina plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo

Pred občnimi zbori sindikalnih organizacij

RAZGOVOR S PREDSEDNIKOM OSS TOV. ALBINOM MEDVEDOM

Prilodnje dni začnejo sindikalne organizacije v našem okraju polagati obračun svojega dela na rednih letnih občnih zbore. S tem v zvezi in z željo, da javnost spoznamo z delom in uspehi sindikalnih organizacij ter da za predstojajoče občne zbore posredujejo delovnim ljudem kar najkoristnejše napotke, je član našega uredništva obiskal predsednika Okrajnega sindikalnega sveta tovariša Albina Medveda in se z njim zadržal v daljšem pogovoru.

Tovariš Medved je v pogovoru zjel široko področje sindikalnega dela v preteklosti, nanizal najvažnejše uspehe in dal okvirna navodila sindikalnim vodstvom za predstojajoče občne zbore.

V DESETH LETIH OBSTOJA SO NAŠE SINDIKALNE ORGANIZACIJE DOSEGLE DALEKOSEŽNE, ZGODOVINSKO POMEMBNE USPEHE

Letos bo poteklo deset let, odkar so jugoslovanski narodi z delavskim razredom na čelu izbojevali zmago nad okupatorji in ovenčali težko bitko s popolno zmago revolucionarnega gibanja. V teh desetih letih so naši delovni ljudje dosegli tako pomembne uspehe, da se na njih gleduje ves progresivni svet. V prvih letih je delavski razred bil voditelj naporov za obnovo porušene domovine, pozneje pa je v svoje roke vzel plansko izgradnjo socialistične domovine.

Velik politični uspeh, ki ga občudujejo narodi sveta, in zgodovinski napredek v razvoju naše države pa je delavski razred Jugoslavije storil s tem, ko je prevzel v samoupravljanje vse gospodarske ustanove in podjetja. Delavski razred je s tem postal edini in resnični gospodar proizvodnih podjetij. Nekdaj zatirani in izkoriščani delavci v tovarnah so sedaj vzeli krmilo v svoje roke. To ni fraza, temveč popolna resničnost, ki se odraža povsod in v vsakem času v naših tovarnah. Tisoč delavcev danes poznajo problematiko svojih podjetij in z velikim zanimanjem spremljajo delo svojih predstavnikov v delavskih svetih, sodelujejo, predlagajo in terjajo od tovarišev na vodilnih položajih poročila. Mi včasih pomembnosti in obseznosti teh uspehov niti ne opazimo tako, ker smo v sredini tega dogajanja in se nam vsi ti dogodki zdijo nekam popolnoma umevni in vsakdanji.

VELIKI USPEHI SINDIKALNIH ORGANIZACIJ V PRETEKLEM LETU PRI NAS

Po teh splošnih ugotovitvah je tovariš Medved prešel na obravnavanje dela sindikalnih organizacij na področju OSS v preteklem letu.

Sindikalne podružnice in njihova vodstva so k razvijanju delavskega samoupravljanja doprinesle velik delež. Vzajali so delavce neposredno v obliki individualnega študija in na raznih sestankih. Tudi delavska prosvetna društva »Svoboda« so v marsičem pripomogla k dviganju političnega in kulturnega obzora delavcev.

Leto 1954 je prineslo s seboj vrsto izredno važnih nalog za naše sindikalne podružnice. Lahko trdim, da so člani sindikata vse te naloge zelo uspešno izvršili in da si težko predstavljam, da bi kje mogli vse to opraviti še bolje. Dejansko izgleda preteklo leto kot leto kampanjskih akcij, toda te so bile izjemoma tako pogoste, da so nenehno zaposlevali članstvo v čvrsti organizacijski in delovni strnjeno. Omenim naj kongres DPD »Svoboda« v Celju, ki mu je ob zaključku sledilo veliko delavsko zborovanje, kjer je v povorki in na zborovanju sodelovalo nad 20.000 delovnih ljudi. Tudi kulturne prireditve so večidel izpolnili člani »Svobode« iz celjskega industrijskega bazena.

POMOČ POPLAVLJENCEM — DOKAZ NESERIČNOSTI IN PROLETARSKA ZAVESTI

Elementarna nesreča, ki je zadela Celje, je dala povod, da smo se lahko prepričali, kako nesebični, pripravljeni na pomoč bližnjemu so naši delovni ljudje. Brez kakršne koli iniciative »od zgoraj« so kolektivni in posamezniki

sporočali svoje prispevke ponesrečenecem. Okoli 15 milijonov dinarjev je OSS Celje razdelil oškodovanim članom sindikalnih podružnic. Ob tej priliki, ki je zajela udeležbo najširših množic, ne morem omeniti niti enega

primera, da bi lahko kritiziral odnos kogar koli do tega težkega problema. Zasluga požrtvovalnosti delovnih ljudi Celja je tudi v tem, da smo v najkrajšem času vsaj v glavnem zacelili rane, ki nam jih je prizadela poplava. Velik dogodek s proslavo »Stajerska v borbi« na Ostrožnem je mobiliziral udeležbo članov sindikata v predpripravih in za praznik sam. Ze mesece pred proslavo je bilo Ostrožno prizorišče prostovoljnih delavcev, ki so pripomogli, da je bil prostor čim bolj pripravljen s čim manjšimi stroški. Nad 18.000 prostovoljnih delovnih ur so prispevali člani celjskih kolektivov in ustanov. (Nadaljevanje na 2. strani.)

Tudi v bodoče bo od nas odvisno, kakšen bo naš standard

Z OBČNEGA ZBORA SZDL ČETRTE ČETRTE

Pretekli četrtek je odbor SZDL četrte četrti v Celju sklical redni letni občni zbor v dvorani Narodnega doma. Udeležba sicer ni bila najboljša, kar pa pripisujemo dejstvu, da je pred kratkim časom bil v isti četrti zelo dobro obiskan in vsebinsko razgiban zbor volivcev. Dnevni red občnega zbora je vseboval zgolj tiste točke, ki so ob takih prilikah običajne — poročila in volitve. Kljub tehtnemu opravičilu, ki ga zagovarja živahen zbor volivcev, ne smemo misliti, da je po vsem tem vse v redu. Moč vsake organizacije ni samo v obravnavanju perečih problemov, ki jih prinese čas, ker bi tako lahko samo ugotavljala neko stanje, ne bi pa bila sposobna koristno ukrepati. Za konkretno delo pa so potrebne čvrste organizacijske oblike, dosledna enotnost v odnosu do problemov in izkristaliziranost hotenja in ciljev organizacije. — Tako čvrstost, taka politična zavedenost in aktivnost pa se pokaže prav na občnih zbore, kjer članstvo pregleda svoje uspehe, ugotavlja napake in si postavlja nove cilje, nov načrt dela. Dober član SZDL se zanima za vsa vprašanja, ki jih zasleduje njegova organizacija in mu ne zadostuje aktivno sodelovanje zgolj takrat, kadar je osebno prizadet. Še ni dolgo, ko so nekateri člani SZDL v tej četrti na nekem sestanku govorili, češ, kaj bi sploh govorili o raznih perečih vprašanjih, saj tako nič ne pomaga. Jasnno je, da organizacija ne more imeti zaželenih uspehov, če članstvo smatra za organizacijo zgolj odbor in nekaj aktivistov, če pa redkokdaj ali sploh nikoli ničesar ne doprinese v prid čvrstosti, enotnosti in živahnega političnega udejstvovanja organizacije. Če je odbor še tako dober, če je njegova politična zrelost še tako velika, ne more opraviti skoraj nič brez sodelovanja celotnega članstva. V tem primeru pa je to sodelovanje očitno v odnosu do letnega občnega zbora kot

Norme so živa stvar in jih je treba postaviti skladno s pogoji dela

KONFERENCI JE PRISOSTVOVAL TUDI ZVEZNI LJUDSKI POSLANEC TOVARIŠ FRANC LESKOŠEK

V soboto dopoldne so se v dvorani Narodnega doma v Celju sestali zastopniki gospodarskih organizacij (direktorji, predsedniki delavskih svetov in upravnih odborov) celjskega in štajnjskega okraja. Na dnevnem redu je bila razprava o osnutku in tezah novega plačilnega sistema za delavce in uslužbence industrijskih podjetij, ki sta jih sestavila na pobudo zveznega poslanca tov. Franca Leskoškega okrajni in mestni ljudski odbor v Celju. Konferenco je vodil inž. Janko Strukelj, prisotni pa so bili tudi član zveznega izvršnega sveta in ljudski poslanec tov. Franc Leskošek, zvezni ljudski poslanec in predsednik SZDL okraja Celje tov. Franc Simonič, sekretar SZDL za okraj Celje tov. Jakob Žen, predsednik OSS v Celju tov. Albin Medved ter podpredsednik OLO tov. Miran Cvenk.

V novem plačilnem sistemu, ki bo stopil v veljavo 1. aprila, bo princip nagajevanja slonel na tarifnem pravilniku in normah. Delovna mesta bodo razvrščena v 14 plačilnih razredov z razponom od 30 do 76 din na uro. Zasluzki po teh plačilnih razredih so osnovni urni zasluzki na delovnem mestu, brez dodatkov za posebne pogoje dela, ki jih bodo posebej izračunavali. Vsa dela v podjetjih bodo normirana in plačana po učinku dela ter se bodo cenila po naslednjih treh kriterijih: 1. po racionalnem izkoriščanju delovnega časa; 2. po kvaliteti storilnosti, vestnosti in zanesljivosti pri delu in 3. po odnosu in skrbi za stroje, orodje, material ter po skrbi za red in snago na delovnem mestu. Po tabeli za ocenitev delavcev je v vseh treh kriterijih možno doseči v najboljšem primeru 36 točk. Vsak delavec v podjetju pa bo moral doseči po vseh treh kriterijih najmanj 9 točk, sicer ne bo izpolnil pogojev za delavca v podjetju. Vsak na novo sprejeti delavec bo moral prestati trimesečno poskusno dobo. Če v tem času ne bo dosegel minimalnih 9 točk, ga bodo kot nesposobnega odpustili.

Velika odgovornost v novem plačilnem sistemu bo padla na ves tehnični in strokovni kader vse do direktorja

podjetja, ker bodo le na podlagi njihove pravilne ocene delovnih mest tudi norme pravilno postavljene. Pravilno postavljene norme in akordi pa se bodo smatrali takrat, če se v okviru podjetja presegajo do največ 10 %. V kolikor bi v kakem podjetju presegali normo več kot 10 %, pomeni, da so norme ne-realne. V takem primeru ima posebna komisija pri okraju pravico norme popraviti. Pri doseganju in preseganju norm bo sodeloval tudi strokovni kader do direktorja podjetja in bo tako skupinovodja upoštevan pri obračunavanju od povprečja skupine, mojster od povprečja delavnice, oddelkovodja od oddelka, obratovodja od doseženega povprečja v obratu, tehnični in glavni direktor pa od povprečja v tovarni.

Novi plačilni sistem daje možnost vse večje storilnosti in hkrati tudi možnosti večjega zasluzka. V razpravi so nekateri podvomili, da se bo nov sistem nagajevanja obnesel tudi v gradbeništvu, gozdarstvu in kmetijstvu zaradi specifičnih pogojev dela in vremenskih prilik. Vendar je ta bojazan neutemeljena, saj se z dobro analizo dela in podrobnim proučevanjem delovnega mesta dajo postaviti pravilne norme, ki bodo omogočile nagajevanje po enotah proizvodov (akord) ali po enotah časa in to le tam, kjer ni mo-

goče registrirati enote proizvodov. Nekateri pa so menili, da je v plačilnih razredih prevelik razpon, saj dosega razpon med najvišjimi razredi celo 4 do 5 din. To trditve pa so končno le ovrgli s pravilno motivacijo, da kdor dela več in bolje, naj tudi več zasluzi, kar je tudi bistvo novega plačilnega sistema.

Ker je v celjskem okraju zelo pestra in raznolika industrija, so bili mnenja, da so sicer teze sprejemljive in izvedljive v vseh panogah, vendar jih bodo prilagodili potrebam v posameznih panogah, kot so zlasti kmetijstvo, gradbeništvo, rudarstvo in gozdarstvo.

Zvezni ljudski poslanec tov. Leskošek, ki je tudi v razpravi sodeloval, je dejal, da norme niso hišne številke, temveč živa stvar ter se postavljajo skladno s pogoji dela. Če je težje delo, so norme

nižje, če je pa delo lažje, se norme postavijo višje. Na pripombo predstavnika Steklarne v Rogoški Slatini, češ da tisti, ki so sestavljali te norme, ne poznajo dobro prilik in dela v naših podjetjih, je tov. Leskošek odgovoril, da sestavljajo norm prav dobro poznajo sistem in proces dela v gospodarskih panogah, le strokovno vodstvo in direktorji bodo morali odslej malo bolj spoznavati delavce in način dela, da bodo pravilno določili norme za posamezna delovna mesta. Norme v osnutku so postavljene pravilno, le storilnost v naših podjetjih je še razmeroma nizka, zato bo treba storilnost dvigniti, kar bo omogočilo prav ta novi plačni sistem. Dolžnost političnih organizacij, zlasti pa sindikalnih je, da te teze povsod pravilno tolmačijo, da jih v delovnih kolektivih čimprej osvoje, dolžnost tehničnega kadra pa je, da s temeljito študijo delovnih pogojev, delavcev, strojev, prilik v podjetju in z boljšo organizacijo dela omogočijo pravilno postavljanje norm za vsako delovno mesto. Ko bodo norme pravilno ocenjene, bo delavce manj trpel, delo bo lažje, storilnost večja in s tem tudi večji zasluzek. Ta sistem daje možnost 10 % prekoračenja norm, medtem ko je dosedanj sistem omogočal le 2 % prekoračenja. S takim prekoračenjem norm predvidevajo v zveznem merilu zvišanje plačnega sklada za okoli 45 milijard dinarjev. S tem se bo hkrati seveda povečala storilnost in, povišala proizvodnja ter bo za ta denar tudi kritje v več proizvedenem blagu.

Direktor velenjskega rudnika tovariš Zgank Nestl je pozdravil nov plačni sistem kot pravičen in stimulativen ter poudaril, da kot velja načelo: kolikor zavesti, toliko demokratičnosti — se z novim sistemom v polni meri uveljavlja tudi načelo: kolikor dela, toliko tudi plačila.

Za vsklajevanje tarifnih pravilnikov in zaradi enotnega gledanja na nov plačilni sistem v vseh podjetjih bo pri okrajnem ljudskem odboru delovala posebna komisija, iz katere bo pozneje nastal urad za delo, ki bo nenehno proučeval proces dela v cilju izboljšanja in lajšanja dela. Kajti ni prav, če se na delavca samo pritiska, da več napravi, treba mu je omogočiti tudi olajšave pri delu, ga učiti in delo pravilno organizirati.

Ko so na kraju sprejeli teze novega plačilnega sistema, so sklenili, da jih bodo povsod enotno uveljavljali, upoštevajoč pri tem specifične pogoje pri raznih panogah proizvodnje.

Z LETOŠNJIMI KNJIGAMI PREŠERNOVE DRUŽBE SMO ZELO ZADOVOLJNI. OB PREVZEMU KNJIG SMO SE VČLANILI ŽE ZA LETO 1956. ŠTEVILO ČLANOV HOČEMO PODVOJITI. KNJIGE PREŠERNOVE DRUŽBE NAJ PRIDEJO V VSAKO HIŠO!

Ne smete prej umreti, dokler ne vidite Logarske doline

Takrat mi je bilo 15 let in bila sem študentka. Profesor risanja — danes že pokojni J. Gvajc — se je držal pri moji šolski klopi in kritično opazoval mojo pokrajinsko risbo, ki smo jo po prosti fantaziji morali napraviti za končno šolsko oceno.

Prav v tisti pomladi sem prvič videla Logarsko dolino in njena divja lepota se mi je vtisnila globoko v spomin. Tako sem hotela vsaj majhen odsev tega doživljanja z neveselo risarsko roko položiti na papir. Nekoliko se mi je menda to posrečilo, kajti profesor je takoj spoznal »konture« in dejal: »Da, to je naša prelepa Logarska dolina. Dušo ima in barvo, le oblika je nekoliko nerodna«. Bila sem ponosna na to oceno in pozneje sem skušala še večkrat ujeti na papir tisto veličastno tišino, tiste temne, vijoličaste sence, ki ob rahlem mraku ovijajo vso Logarsko. Zal, nisem imela izrazitega slikarskega talenta in so vsi poskusi bili bolj stuteni, občuteni kot pa podani. In še se spominjam, da je takrat slikar Gvajc

obenem pa najgostoljubnejših družin. Redki turisti, ki so takrat zašli v ta divje lepi svet, so pri Logarju našli prijetno zavetišče in gostoljubna hiša jih je brezplačno gostila tedne in tedne. Denarja gospodar res ni potreboval in se je grobo obregnil ob ponujene belice mestnih škrtcev. »Jaz trgujem samo z lesom, ne pa s »košto« in posteljo«, je navadno pripomnil, ko so turisti hoteli plačati ceno.

Zgodba o aretaciji očeta Logarja v Celju pred mnogimi leti, se je pripovedovala od ust do ust. Sopotnik Branko nam jo je kot avtentično znova osvetlil.

Takrat je Jurij Logar-Robnik potoval po opravkih v Celje. Kljub svojemu bogastvu je hodil vedno oblečen v ravševino in je dajal prej videz potepuha, kot pa bogatega lastnika Logarske doline. Zato ga tudi v Celju, v bivši nemškutarski kavarni pri sedanjem Putniku, kamor se je zatekel, niso preveč obrabljali. Natakcar se ni prav nič potrudil, da bi mu prinesel naročeno kavo in žemljo, misleč, da mož gotovo

patrona. Sami si niso vedeli več pomagati, pa so poklicali na pomoč poglavarja. Policaj je okrajnemu glavarju že med vrati hitel pripovedovati, da imajo v priporu nad vse sumljivega milijonarja, ki je poln tisočakov in gotovo kak razbojnik. Glavar si je hotel pobliže ogledati pripornika. Ko je stopil v sobo, se je na vse glas zasmeljal in prisrčno pozdravil očeta Logarja. Smeje se je obrnil tudi k policistom in jim predstavil »razbojnika«: »To je vendar oče Logarske doline — spustite ga takoj, sicer zna uprašati, koliko stane celo Celje...«

Ko so leta 1890 zamenjavali denar, je Jurij Logar peljal svoje bogastvo s parom volov v Zelezo Kaplo na zamenjavo. Bili so težki zaboji kovanih bankovcev v srebru, pa tudi papirja ni manjkalo. V Zelezi Kapli mu niso mogli zamenjati vsega denarja, pa ga je drugič peljal v Crno. Tudi tukaj mu še niso mogli zamenjati vsega bogastva in je nato še tretjič peljal ostanek v Gornji grad.

V ilustracijo takratnega pikolovstva staroavstrijskega uradništva, nam je sopotnik Branko povedal še to-le zgodbo:

Jurij Logar je šel nekega dne v Gornji grad plačati davek, »štibros«. Davkar mu je od plačanega zneska vrnil 2 krajcarja. Oče Logar pa je ta drobšč odločil uradniku, ker se mu za 2 krajcarja pač ni ljubilo odpenjati mošnjčka. Vestni uradnik pa ni vedel kaj početi s tem denarjem in je poslal uradno pismo z natančnimi podatki v Celje, češ, kmet Logar je plačal tu davek in ostanka — dveh krajcarjev — ni maral sprejeti. Uradni spis je iz Celja vendar v Graz, od tu nazaj v Gornji grad s pripombo, naj Logarja zaslisi, zakaj je na davkarju pustil tista 2 krajcarja. Logar je povedal, da je to malenkost pač pustil uradniku, ker mu ni bilo mar dveh krajcarjev. Spet je uradno pismo o tem zaslisanju romalo v Celje in Graz — in zdaj se je odgovor glasil: »Zaslišite Logarja, če morda s tem ni hotel podkupiti davkarja«. Logarja so spet klicali na zaslišanje, pa mu je bilo tega že dovolj in se je poslovil z »Pišite me v...« Zaradi tega pozdrava in zaradi »podkupljenja uradne osebe« je Logar moral plačati kazni 2 goldinarja.

Ker mu je pa davkarja takšno zagodila, je pa tudi Logar znal pokazati dlakopecem svoje muhe. Logarjeva hiša je bila prvotno zidana v dve nadstropji. Druga nadstropja ni potreboval, niti ni bilo povsem izgotovljeno, zato je okna zabil z deskami. Ker pa so mu na davkarji povedali, da mora plačati davek tudi od drugega nadstropja svoje hiše, se je vrnil besen domov in takoj naročil delavcem, da so vso drugo nadstropje hiše »rezirali«.

Take in podobne nam je med potjo povedal tovariš Branko — in že smo bili v Logarski dolini. Zadržali smo se prvo pri Logarjevih dekletih, ki imajo tukaj svoj hotel, popoldne pa obiskali tudi Planinski dom, kjer je letovalo okrog 60 letoviščarjev.

Spet sem uživala lepote svetovno znane in opevane Logarske doline, zraven pa še dolgo razmišljala o originalnem Juriju Logarju, ki nam ga je sopotnik Branko tako živo in zanimivo orisal. V. S.

dejal mladim študentkam, ki še niso videla Logarske doline: »To je zame najlepši košček sveta in zdi se mi, da človek ne bi smel umreti prej, dokler ne vidi Logarske doline...«

Od te dobe dalje sem vsako leto obiskala Logarsko dolino, razen v letih okupacije, ko sem tri leta živela v pregonstvu. Tudi letošnje poletje me je hrepenenje potegnilo gor. Napotila sem se s kolesom v družbi dveh prijateljic iz Radmirja proti Solčavi. V Solčavi smo pustili kolesa in jo peš mahili proti Logarski. (To napravim vedno, ker hočem ta košček poti, 7 km, »počasno prebaviti« in me vsaka brzina prevoznega sredstva moti. Logarsko je namreč treba gledati in tipati počasi, levo in desno, ker vedno znova odkriješ kake skrite lepote.)

Na pešpoti smo dohiteli prijetno družbo — upokojenega učitelja, ki je nekoč dolgo leta učiteljeval v Solčavi in ostal Logarski zvest tudi v letih pokoja. O, koliko je vedel zgovorni Branko povedati o teh solčavskih samorastnikih, predvsem pa o originalnih Logarjevih družinah. Očeta Klementa Logarja-Robnika je še osebno dobro poznal, dobro pa se je spominjal tudi deda, odnosno pradede današnjih Logarjevih potomcev, očeta Jurija Logarja. In o tem je vedel povedati mnogo zanimivega.

Stara Logarjeva družina je bila daleč naokrog znana kot ena najbogatejših,

mi petičen. Po dolgem čakanju in pritožbi na plačilnega, so mu le postregli in mož je plačal svoj dolg s — tisoč goldinarskim bankovcem. Natakcar je onemel, tekkel z bogastvom k plačilnemu, poklicali so lastnika kavarne. Nemškutarji so tiščali glave skupaj in sklepali, da sta možak in tisočak nad vse sumljiva in je zato treba alarmirati policijo. Oče Logar se je čudil, da mu toliko časa ne vrnejo denarja, toda ni se utegnil predolgo čuditi, kajti vrata so se odprla in k Logarju je pristopil mož postavil in ga povabil s seboj. »Kaj pa hočete od mene? Počakajte malo, da mi natakcar vrne denar«, se je branil. In policaj je vztrajal in dejal, da mu bodo denar že drugje vrnili — in ga odpeljal na policijo. Tam so ga zasliševali in Logarju se je končno zjasnilo, zakaj pravzaprav gre. »A, zavoljo tistega tisočaka me nadlegujete! Takih imam pa še več«, je dejal in smehljaje izlekel iz žepa debelo »harmoniko«, jo raztegnil pred policaji, da so se pokazali kupi tisočakov. Policaji so se bolj zbudili oči, zijali v tisočake in spet zijali v čudno zunanost tega čudnega

ZA 10-LETNICO NARODNE OSVOBODITVE: KNJIGE PREŠERNOVE DRUŽBE V VSAKO HIŠO!

Kmetijstvo in zadružništvo na Danskem

proizvodnji. Medtem ko pri nas v živinoreji v glavnem mislimo na govedorejo in glavni del razprave v zadrukah usmerjamo v to smer, pa v Danskem posevajo enako pozornost perutninarstvu. Dohodki od živinoreje se pri kmetu do 8 ha zemlje delijo tako, da ustvarja eno tretjino govedoreja, eno tretjino prašičereja in eno tretjino perutninarstvo. Zato sta važni postavki izvoza kmetijskih proizvodov: perutnina in jajca. Perutnina je kmetijska panoga, ki ne zahteva dosti investicij, pač pa vlozene investicije razmeroma najhitreje vrača. Presenetljivo je, da znaša izvoz jajc (izvozemski hmelj) največ in predstavlja najmočnejšo postavko v slovenskem izvozu kmetijskih proizvodov. Dejstvo je sicer, da je naša dr-

padlo 467 kg ali 7.947 komadov jajc samo za izvoz. Če bi računali v našem denarju vrednost jajca 10 din, je potem dohodek danskega kmeta, če računamo vrednost samo izvoženih jajc, povprečno na gospodarstvo 79.470 din. Če pa upoštevamo, da redni danski kmet povprečno 121 kokoši in da je povprečna nesnost kokoši v Danskem 161 komadov na leto, potem je povprečna kmetova letna proizvodnja 19.481 komadov jajc. V našem primeru bi ob takim številčnem stanju in ob taki nesnosti, če računamo jajce po 10 din, bil letni dohodek kmeta samo od jajc 194.810 din.

Po pravici povedano, je na nas napravila Danska organizacija za perutninarstvo največji vtis. To je res ogromna proizvodnja. Potrošnja jajc pri njih

glavnem na prostem, je težja kakor Leghorn, ima boljše meso in težja jajca. Podatki perutninarske selekcijske postaje v Ločah to nazorno kažejo. V perutninarstvu bi torej lahko hitro dosegli velike uspehe. Zakaj jih danes nimamo? Zato je več vzrokov. Ne bom se spuščal v ta problem iz strogo strokovnega stališča. Navedel bi, po mojem, dva najvažnejša vzroka. Prvi je, nezadostna poznavanje rentabilnosti perutninarstva iz čisto gospodarskega stališča, drugi pa, velika pasemska mešanica, nedovoljna pozornost za gojitev čistopasemske štajerke in pa nedovoljna in nestrokovna vzgoja, ali bolje rečeno prehrana kokoši.

Danski kmetje posvečajo največjo pozornost pravilni vzgoji in strokovnemu delu kokošjereji. Inž. Ločniškar, ki vodi selekcijsko postajo za perutninarstvo v Ločah, mi je zadnjič povedal tale primer. Zgodilo se je nekega dne, da v enem kokošnjaku kokoši niso dobile vode. Posledica tega je bila, da je nesnost v tem kokošnjaku padla pri kokoši povprečno skoro za 30 komadov jajc v letu.

Danci v glavnem kokoši nimajo na prostem. V kokošnjakih se kokoši zadržujejo skoraj ves dan, le tu in tam jih izpuste v ograjeno dvorišče. Toda oni pravijo, da je škoda, če bi jim kokoši uničevale ostalo rodovitno zemljo. Kokošnjaki so urejeni z neonsko razsvetljavo tako, da ima kokoš pozimi in

poleti vedno 13 ur svetlobe in 11 ur teme. To regulirajo s svetlobo žarnic, oziroma s zatemnitvijo oken. S tem omogočajo skoraj vedno, pozimi in poleti, približno enakomerno nesnost. Kokoši dobijo zjutraj ob 6. uri in zvečer ob 6. uri po 2 dkg žita, in sicer mešanico — tretjino pšenice, tretjino ječmena, tretjino ovsa. Čez dan pa imajo na razpolago poljubno količino močne krme, ki vsebuje 17% čistega proteina. Prav tako prejemajo redno svežo vodo in dnevno na kokoš pol grama ribjega olja v zrnih.

Tako velika proizvodnja jajc oziroma perutnine zahteva dobro organizacijo odkupa, transporta in pakiranja. To nalogo vrše v glavnem tri velike zadružne organizacije. Prva je danska zveza zadrug za odkup in eksport jajc. To je ogromno podjetje s 17 filijalami za pakiranje jajc. Naslednja organizacija za odkup jajc so potrošniške zadruge in njihova zveza. Tretja je velika zadruga za odkup in predelavo perutnine. Te organizacije imajo številčen transportni park in celo lastno prekoceanjsko trgovsko ladjevje.

To bi bile nekatere značilnosti iz našega potovanja po Danskem. Potovanje je bilo za nas zelo koristno, posebno če računamo, da je posestna struktura v Danskem tu in tam slična naši. Pri dobili smo ogromno izkušenj za naše delo in upam, da nam bodo lahko v prihodnosti zelo koristile.

POPRAVEK: V prvi številki se je vrnila v tabeli napaka, ki jo sedaj popravljamo. Naj nam avtor in čitatelji oprostijo.

Mlečno kontrolno leto	Število kontroliranih krav	Povprečje v kg mleka	Odstotek toščobe	kg masti v 1 št.	Napačno
Nizozemska					
1. 7. 1951 — 30. 6. 1952	447.017	4828	3,08	148,7	1487
1. 7. 1952 — 30. 6. 1953	487.176	4943	3,08	149,2	1492
Danska					
1. 10. 1951 — 30. 9. 1952	811.818	3894	4,28	163,8	1623
1. 10. 1952 — 30. 9. 1953	848.827	3976	4,21	167,4	1674

Franc Lubej

od vsake svinje po 4 mladiče (ko so stari 8 tednov tehtajo približno po 20 kg) v postajo za proučevanje svinj, kjer se na podlagi proučevanja teh mladičev ugotavlja plemenska vrednost njihovih staršev. Na Danskem imajo tri take postaje. Tu se proučuje na vsakem mladiču koriščenje oz. potrošnja hrane z ozirom na privarstek, dolžino in obliko svinje itd. Ko ima mladič 90 kg ga zakoljejo, s kemično analizo ugotovijo še kvaliteto mesa in masti in nato je ugotovitev pri kraju. Če so vsi 4 mladiči od ene matere dali dobre rezultate, potem se forsirajo starti za plemo. Za teža bacona od 20 do 90 kg navadno potrebujejo 4 mesece. V tem času svinja po njihovih računih pojé 173 kg ječmena in 250 kg posnetega mleka, poleg zelene krme (trave ali lucerne) oziroma silaže. K dnevnemu obroku dajo še na eno svinjo 1 gram ribjega olja.

Državna in zadruga posetva ter 250 privatnih rejcev elitne svinje predstavljajo tržno proizvodnjo plemenskih svinj na Danskem.

POMEMBEN VIR DOHODKOV JE KOŠJEREJA

Ze kolobarska razvrstitve v Danskem omogoča intenzivnost v živinoreji

Krava vzhodno-frizijske pasme. Lanskoletna mlečnost: 10.625 kg mleka, 4,31% toščobe ali ali 503 kg masla.

šava izvoz tega artikla forsirala tudi z ugodnim izvoznim faktorjem.

Danski kmet redi povprečno 121 kokoši. V letu 1953 je znašal izvoz jajc iz Danske 95.791.000 kg ali 1 milijardo 628 milijonov komadov. Če računamo, da ima Danska 205.000 kmetov, potem je leni povprečno na enega kmeta od-

je zelo velika. V glavnem redijo kokoš Leghorn (bela in rjava italijanka) pasme. Do neke mere je zastopana tudi kokoš bele Wyandotten pasme in grharica Plymouth Rocko. Upravičeno bi lahko trdili, da naša štajerska kokoš prekaša spredaj navedene pasme. Je boljša v izkoriščanju hrane (ker je v

S KONFERENCE VODIJ IZOBRAŽEVALNIH ODSEKOV SVOBOD V CELJU

Neznanje je največji zadržek našega napredka

Kot smo poročali že v zadnji številki našega lista, so zastopniki društev »Svoboda« in predsedniki LU pretekli teden na konferenci v Celju razpravljali o vprašanih izobraževalnega dela med ljudskimi množicami. Razprava, ki se je suksala okrog predavanj, predavateljev ter ustanavljanja izobraževalnih tečajev v društvih »Svoboda«, je bila zelo razgibana, pestra in plodna. Iz poročil je bilo razbrati, da je pri nas vendrale največji problem pomanjkanje predavateljev, v drugi vrsti pa tudi pomanjkanje poslušalcev, če predavanja niso dovolj zanimiva in aktualna. Zato pa so navzoči predlagali Glavniemu odboru Zveze Svobod, da bi organiziral v vsakem sedežu Svobod nek predavateljski odbor, ki bi skrbel za dober predavateljski kader. Se bolje bi bilo, da bi se kar v okviru GO Zveze Svobod organiziral predavateljski kader, ki bi bil podeljen vedno na razpolago. Predsednik Zveze, tov. Regent, je navzočim priporočal, naj pri izbiri domačih predavateljev predsedniki Svobod dobro premislijo, koga bodo zadolžili za predavanje in da se predavatelj za svojo temo tudi dobro pripravi. Predavatelju pa je treba dati tudi časa za pripravo in to najmanj mesec dni. Predavatelji na podelitvi naj se zlasti izogibljajo uporabe tujk v svojih predavanjih. Nekateri so tudi predlagali, da bi moral tisk nuditi več podpore in kritično spremljati razna predavanja.

Iz poročil je bilo razvidno, da širši krog ljudi zanimajo predvsem vzgojno-ideološka, leposlovna predavanja in potopisi. V Celju smo imeli v zadnjem času nekaj prav dobro uspešnih potopisnih predavanj s skioptičnimi slikami. Glede diafilmov so udeleženci konferencie izrazili, da so prirejani bolj za osnovne šole in da bi bilo dobro, če bi jih LU v Ljubljani izdelovala posebej za potrebe Ljudskih univerz. Na te pripombe je tov. Regent odgovoril, da ima LU v Ljubljani dovolj najrazličnejših ozko filmskih diapozitivov, ki so na razpolago podelskim LU in Svobodam, da pa se jih le-te premalo poslužujejo. Zveza Svobod bo zato skupno z Ljudsko prosveto v Ljubljani ustanovila poseben servis za vse take učne pripomočke, da si jih bodo Svobode lahko izposojevale.

Ena izmed glavnih institucij Svobod mora biti knjižnica in čitalnica. Marsikje pri nas imajo do knjižnic še precej birokratski odnos. Izkusnje so pokazale, da je ponekod mnogo lažje dobiti prostor za novo gostilno, strahovite borbe pa bijejo podelski prosvetariji v vsemi možgih forumi, prej ko najdejo prostor za knjižnico ali čitalnico.

V Jurkloštru so odprli novo šolo

V nedeljo, dne 9. januarja je bila v Jurkloštru lepa svečanost. Okrog nove zgradbe se je že pred 9. uro zbrala množica domačinov in gostov. Navzoče je pozdravil predsednik občinskega ljudskega odbora.

O stanju šolskih razmer v Jurkloštru in prizadevanju za gradnjo novega šolskega poslopja je poročal načelnik Sveta za prosveto in kulturo OLO Celje tov. Borut Rajer. Znano je, da je bila stara šola 14. januarja 1945 požgana. Po osvoboditvi je bila namesto nje na Marofu postavljena zasilna baraka z dvema razredoma. V Jurkloštru pa so iz bivše delavnice lesne industrije napravili začasno učilnico. Ko je pred dvema letoma tudi to uničil požar, so se učenci preselili v majhno pisarno istega podjetja. Na sestanku v marcu 1952 je ljudstvo sklenilo, da je treba prijeti za gradnjo nove šole. Pripravljalni gradbeni odbor pod predsedstvom Jožeta Žvegljica je v enem mesecu zbral 47,5 kubičnih metrov stavbenega lesa in 16.120 din denarnih prispevkov. Ljudstvo je pomagalo tudi z vožnjami in opravilo 1180 prostovoljnih delovnih ur. Medtem je bil pripravljen gradbeni načrt in določeno stavbišče. Spomladi 1953 so pričeli z gradnjo. Ker so se v načrtu pokazale napake, je bilo delo ustavljeno. Šele po odobritvi novega načrta so lani meseca maja lahko nadaljevali z delom. Če bi nato ne prišlo do nesrečne poplave, ki je odnesla mnogo gradbenega materiala, bi bila šola do 1. novembra gotova. Gradbeno podjetje Savinograd se je z vso vno in poštrevnostjo lotilo dela in skušalo nadomestiti zamujeni čas. Lahko pa rečemo, da je bila šola zgrajena v rekordnem času.

Po kratkem nagovoru je podpredsednik OLO tov. Miran Ovenk prerezal vrvice pred šolskim vhodom in slovesno izročil ključke šolski upravitelji Veri Čater s prošnjo, da sprejme šolo v varstvo v imenu vseh, ki se bodo odlej veselili lepega napredka v Jurkloštru. Gostje in mladina, starši in graditelji so si nato ogledali novo stavbo. Krajevnim prilikam prilagojena, v prtiličnem in modernem paviljanskem slogu zidana zgradba ima tri velike, svetle in najsodobnejše opremljene učilnice. Pred vsako je na nasprotni strani hodnika pripravljena oblačilnica. Vrste bleščeče poliranih mizic s stolčki za učence napravijo prikopen vtis. Leve stene skoraj ne vidiš, ker jo nadomeščajo velika okna. Šolsko tablo lahko odpiras kakor liste v knjigi. Pa tudi ob drugi podolžni steni visi dolga tabla, priprav-

Večkrat je tu premalo vztrajnosti in pobudnosti knjižnic in čitalnic prezagledati obupajo. Dejstvo pa je, da si težko predstavljati kakršno koli izobraževalno delo brez knjižnice in čitalnice. Zato bodo Svobode v bodoče temu vprašanju morale posvetiti več pozornosti in več truda. Na občnih zbiorih Svobod je bilo tudi ališati, da se je dalo najmanj denarja ravno za knjižnice. Svobode naj zato v bodoče določeni odstotek dohodkov posvetijo nakupovanju knjig. Svobode razpolagajo s sredstvi, ki jih same zberejo, ali pa s sredstvi, ki jim jih dajo družbene organizacije ali podjetja. Ta sredstva se večkrat razdrobe za razne administrativne in pompozne zadeve. Primeri so, da so ponekod dali ogromne stotisočake za manifestativne namene, ni pa jih motilo, da se je kulturni ali prosvetni dom nad njihovimi glavami dobesedno podiral. Navzoči so zato predlagali, da bi si organizacije in podjetja, ki bi dajala sredstva društvom Svobod neposredno pridržala pravico jih zadolžiti, v kakšne svrhe naj porabijo njihov denar.

Na popoldanskem delu zborovanja so zastopniki izobraževalnih društev in LU razpravljali o izobraževalnih tečajih, ki bodo ponekod začeli delovati že ta mesec. Tovariši Regent je pojasnil navzočim, kako si Zveza v Ljubljani zamišlja organizacijo tečajev. Osem-mesečni tečaj naj bi vsebovali predavanja in seminarje. Primerne učne pripomočke (knjige) bo Glavni odbor Svobod pravočasno vsem društvom poslal. Vsakoletna praksa je dokazala, da se tečajniki naučijo največ na seminarjih. Zato naj bodo predavanja krajša, daljše pa diskusije. Na tečajih ne smemo pozabiti na splošno izobrazbo tečajnikov. V te namene bo vsem tečajnikom in organizatorjem tečajev posebno dobro služila mesečna revija »Socialistična misel«, ki stane komaj 30 dinarjev in vsebuje nadvse zanimivo gradivo za manj in bolj izobra-

V Škofji vasi imajo dobre igralce

V nedeljo, dne 9. t. m. so škofjevaški amaterji, združeni v tamošnjem KUD »Brata Dobrotinšek«, ponovili Zigonovo dramo »Kadar se utrga oblak«. Premiero so imeli prejšnji večer. Že to, da so dramo, za katero prevladuje zlasti na podelju mnenje, da ne »grede«, ponovili v domači, dobro zasedeni dvorani, kaže, da uživajo škofjevaški ama-

ljena za šolsko delo mladine. Vsaka učilnica ima tudi porcelanasto vodovodno školjko, v katero že teče voda iz šolskega vodovoda. Razume se, da so v šoli tudi učiteljska zbornica, kabineti in knjižnica. S traktom učilnic je v zvezi drugi trakt s prostorno, svetlo in visoko telovadnico. V njej je že pripravljeno novo telovadno orodje.

V ozadju te prisneti s posebnim vhomom k šoli prizidano stanovanje za vse učitelstvo, razvrščeno v prtilični in prvem nadstropju. Projektant inž. Anton Drevčnik je poleg smotrno projektirane šolske zgradbe predvidel ob njej dve družinski in dve samski stanovanji. S tem so ustvarjeni ugodnejši delovni pogoji za učitelstvo, kajti tudi v Jurkloštru občutijo pomanjkanje stanovanj.

Med prijetnim razgovorom z domačinom in graditeljem je predsednik okrajnega odbora SZDL tov. Franc Simončič dejal, da naj postane nova šola tudi ljudskoprosvetno in kulturno središče Jurkloštra in vse njegove okolice.

Med gosti je bila navzoča tudi zvezni poslanec tovariša Helena Borovšakova. Semkaj je prihitelo tudi učitelstvo iz sosednjih šol, med njimi učitelj iz Rimskih Toplic, ki so po triurni pešhoji prišli pozdravit novo prosvetno ustanovo. Prispele je tudi tov. Jože Žvegljica iz Braslovca, ki si je kot predsednik gradbenega odbora za novo šolo največ prizadeval za to veliko pridobitev Jurkloštra. —nik

SESTANEK ARHEOLOGOV V PTUJU

V Ptuj so se v dneh 8. in 9. januarja sestali arheologi iz muzejev v Celju, Mariboru in Ptuj. Sklenili so, da si bodo pri raziskovanju arheološke preteklosti Stajerske med seboj pomagali. V tem letu bodo skupno raziskali rimsko cesto Celeia-Poetovio in s skupno udeležbo sodelovali pri izkopavanjih staroslovanskega grobišča pri Mozirju in ilirske naselbine na Brinjevi gori.

žene tečajnike. Organizatorji tečajev morajo tudi skrbeti, da bodo tečajniki vztrajali do konca. Ponekod se ti pri- tožujejo, da ne najdejo zadostnega števila interesentov za tečaj. Toda tovariši Regent je poudaril, da ni važno število in da z 8 do 10 ljudmi tečaj vsekakor lahko začne.

Ob zaključku se je v razpravi oglasil tudi zastopnik Republiškega odbora enotnih sindikatov, tov. Mavricij Bore, ki je upravičeno grajal dejstvo, da so zadnja leta v pretežni večini vse sindikalne podružnice v podjetjih popustile v kulturni dejavnosti, misleč, da so z ustanovitvijo in razširitvijo Svobod kulturo predale v varne roke. Ker pa je vloga sindikatov še vedno vodilna, bo treba poskrbeti za aktualnejše sodelovanje med sindikalnimi podružnicami in društvom Svobod pri vzgojni vlogi izobraževanja.

Udeleženci konferencie so priporočali Zvezi, da bi jim pri organizaciji tečajev in predavanj v vsakem primeru pomagala, da bi jih začela z vsem potrebnim učnim materilom, v primeru potrebe pa dala na razpolago tudi kvalitetne predavatelje. Tovariši Regent je obljubil vsi pomoč ter smo lahko prepričani, da bo kot predsednik Zveze in prijatelj kulture svoje obljube tudi izpolnil.

Nekaj o delu kulturno umetniških društev

Kulturno umetniška društva v severovzhodnem delu celjskega okraja so že pregledala delo v pretekli sezoni na svojih občnih zbiorih. Poleg uspehov, ki so jih posamezna društva dosegla, naj omenimo tudi negativne strani z željo, da bi v novi sezoni odpravili tudi te napake in dosegli še boljše uspehe.

KUD Spilališče se ni dovolj organizacijsko utrjen. Člani se nimajo članskih izkaznic. Tudi knjižničar bo moral ure-

ditelj svoje knjige in čitalce. Društvo ima težave tudi s tem, ker nima dvorane in namerava v ta namen adaptirati prostor v Žičkem samostanu. Potrebno bi bilo organizirati več zanimivih predavanj v zimski sezoni. KUD bi lahko stopil v stik z republikanskim Društvom za varstvo spomenikov glede pregleda rezvalin Žičkega samostana, kajti v njem so še primeri gotških stavb.

KUD Žiče ima težave z dvorano. KZ ne razume težav društva, ki potrebuje za nemoteno delovanje tudi garderobo. Potrebno bi bilo pregledati, kakšen odnos ima sam predsednik KUD Žiče do KUD. V poletju 1954 je zaradi zmanjšanja stroškov sam prebrazil zunanost stavbe, kjer je priključena dvorana. Ker pa v dvorani deluje KUD, je eno steno pustil nepobeljeno. Na občnem zboru je bilo govora o odnosu KZ do KUD, da je garderoba skladišče trgovine KZ. Naslednji dan so garderobo sicer izpraznili delavci KZ, toda ključ od nje še vedno leži v pisarni KZ.

KUD Leče posebno zadnje leto ni pokazal večje aktivnosti. Med članstvom se je pojavil razdor. Nezdružene razmere bo skušal odpraviti novi odbor.

KUD Zbelovo je začel šele zadnji čas, ko je prevzela delo v njem tovarišica Rozika Valand. Utrditi bodo svoje društvo tudi v organizacijskem pogledu. Urediti bo potrebno tudi knjižnico in jo obogatiti z novimi knjigami. Društvo sestavljajo povečini mladinci, ki kažejo veselje do dela v društvu, zlasti v dramskem odseku. Občni zbor je pokazal, da bo obračun čez eno leto pokazal boljše uspehe kot dosedanji.

KUD Oton Zupančič v Jerneju sestavljajo mladinci, ki so si postavili na občnem zboru zmogljiv načrt. Pevski zbor bo potrebno ponovno obuditi, oder pa primerno urediti. S. C.

Noviča o knjižni akciji, v času katere bodo ljudske knjižnice lahko nakupovale knjige s popustom, je vzbudila mnogo zanimanja v slovenski javnosti. Na Ljudsko prosveto Slovenije prihajajo vprašanja, kako bo potekala ta akcija. Na ta vprašanja naj odgovori to obvestilo.

Prvo vprašanje, na katero žele ljudje odgovoriti: **Kdo ima pravico do nakupa knjig s popustom?** To pravico imajo vse javne ljudske knjižnice — mestne, občinske, društvene, knjižnice po podjetjih in sindikatih ter mladinske, pionirske, dijaške in šolske knjižnice. Akcija naj omogoči ljudskim knjižnicam priti do knjig po znižanih cenah, za sebnikom popust ni namenjen. Popust je enkrat in časovno omejen. Traja od 1. januarja do 31. marca 1955.

Nadalje ljudje vprašujejo, **katero knjige se prodajajo s popustom in kolikšen je ta popust.** Popust velja za knjige vseh slovenskih založb (Cankarjeve založbe, Državne založbe Slovenije, Mladinske knjige, Kmečke knjige, Slovenske Matice, Slovenskega knjižnega zavoda, Našega tiska, Novih obzorij, Primorske založbe), ki so izšle od leta 1945 do konca leta 1954, v kolikor so še na knjižnem trgu.

Pri tem popustu knjige niso združene v zbirke, kakor je to običajno pri noveletnih popustih nekaterih založb, marveč je popust določen za vsako knjigo posebej.

Če kateri izmed interesentov za nakup knjig morda ne bi dobil v roke posebne številke lista »Ljudske prosvete«, naj se obrne po informacije na Izvršni odbor Ljudske prosvete Slovenije v Ljubljani.

OBVEŠČAM
cenjene stranke, da sem se preselil s svojo KLEPARSKO IN VO-
DOVODNO INSTALACIJSKO DELAVNICO iz Mariborske ceste 44
v ULICO 29. NOVEMBRA št. 7.

Prevzemam vsa v stroko spadajoča dela in popravila, potrebna točna in
solidna, cene konkurenčne. Se priporočam za nadaljnja naročila

ŠTOK AVGUST
klepar in vodovodni instalater, Celje, Ulica 29. novembra št. 7, tel. 24-21

»GRLICE GLAS« v Mestnem gledališču

(Ob reprizi 6. I. 1955)

To je bila predstava, ki jo abonmaj-ska pogodba med gledališčem in publi-ko pravzaprav ne terjala. Toda gledališka uprava skuša svoje redne obiskovalce čim večkrat zbrati v slovesnih prostorih celjske Talije s tem, da istočasno študira dve deli. To je za tako kratko obdobje, v katerem celjski teater živi, izredno velik napredek. S to predstavo smo spet spoznali košček sveta, ki ga predstavlja divji Zapad. Ni posebno divji, ni pa tudi tak, da bi te očaral in prevzel s svojo lepoto in zaključenostjo. V Gledališkem listu je dramaturg Lojze Filipič natančno razložil, zakaj se je repertoar tako prevesil na eno stran. Upajmo, da bo naša publika s tem večjim užitkom in globljim razumevanjem navzoča pri klasičnem delu repertoarja, pri katerem je gledališče pogumno seglo po samem Hamletu.

Johnu van Druhtu nikdo ne bo očital, da je posegel po ne vem kako izvorni ali novi snovi. Takle trikot, projiciran tu na frivolno, površno velemestno življenje, je stara stvar, ne-izčrpna motivika za človeško žalo- in šaloigro. Van Druht ga je pogledal bolj s smešno, lahkomišelnostjo in tako nam je pod roko režiserja Dina Radojevića zrasla dokaj živopisna sli-čica iz življenja dveh ameriških igral-ck Sally in Olive ter vojaka Billa, ki si v kratkem weekendu s praznim

flirtom priskrbi prikupno ženo, zra-ven pa se otrese še svoje prijateljice. Sličica bi ostala bolj plehka in bolj blede, če ne bi režiser tako spretno na-čel pota od avtorja na oder. Mislim, da je prav spričo lahkotnosti tega dela treba podčrtati tenak posluš za dušev-nost publike in za stil, ki ga delce terja. Besedo, gesto in igro je harmonično prilagodil dekoraciji in izpričal, da je dober režiser — kljub glasovom o iz-umiranju režiserstva — pravzaprav važnejši za uspeh predstave kakor kva-liteta igralcev.

Glavna igralca sta bila **Klio Mave-jeva**, ki je dala igralko Sally Middle-tonovo in **Janez Eržen**, ki je predstavl-jal Billa Pagea. Manjšo vlogo je z Olive Lashbrookovo imela **Marija Gor-šičeva**. Takale igra, pravijo, da nam Slovencem ne leži, češ da smo z našo dramatikom še premalo doživeli, premalo izkusili. Preživetati s to pavšalno trdit-vijo seve ni treba. Res je, izročilo, da je treba na odru vsak mig, mik in pre-mik stilizirati, prirezati (kakor bi dejal Valentin Vodnik), to izročilo je v našem igralstvu močno. Toda pri takile igrici skoraj mora igralec pozabiti na publiko in na vsa tista »lepa« sredstva, s ka-terimi se sicer obrača v avditorij: le-pota geste, besede, organa, to tu ni več tako važno, poglavitna je prirodnost, naravnost, vsakdanjost. No, našim trem igralcem, ki so nam izpolnili večer, kakor da ne bi igrali nam, marveč sebi oziroma drug drugemu, se je to v do-kajšnji meri posrečilo in v tem mo-ramo gledati umetniško vrednost te predstave. Marsikakšnemu okusu to seveda ne prija: preveč je v nas tistega kulta klasike in starine, ki nam na-polni uho in srce, pa tudi pamet z bučnimi in jarkimi teatraličnimi sred-stvi, s patetiko in deklamacijo. Tu je seveda vse drugače: naša kontrola je lažja — saj Sally, Olive in Billi niso izredni junaki, to so navadni ljudje, ki njih variante utegnemo srečati tu in tam. Marsikomu se ob tem zazdi, da nam ti in taki nimajo kaj povedati, ne morejo kaj dati. Kakor je to deloma res, je tudi res, da te vrste dramatika predstavlja doberšen del svetovne dra-matike in da bi bilo napak, če bi se z njo do neke meje ne spoprijeli tudi naši ansambli. Rekel bi, da je Eržen še najboljše uspel, saj je tako rekoč izginil za svojo vlogo, rekel bi, da je tej vo-jaki šarži celo nekaj simpatičnega do-dal, a to popolnoma nevsiljivo, brez vsakršnega osebnostnega zaleta. In tako je prav. Tudi Sally (Maverjeva) je bila skoraj na isti višini, le nekaj manj sproščena, mestoma bolj krčevita. Je pa kdaj pa kdaj zaigrala zares prijetno, ne da bi posegala po obrabljenih igral-skih rekvizitih. Goršičeva je z Olive imela manj simpatično vlogo. Imel sem vtis, da ji je manjkalo nekaj karakte-rističnih detajlov, povzeth po naravi, detajlov, kjer je druge krat stala ve-lika gesta in tirada. Tudi tehnika go-vo-ra ni bila kos prirodni plastiki takele broadwayske govornice. Sicer pa te po-mankljivosti niso bile tolikšne, da bi skazile to skromno moderno »mauri-vaudažo«.

Režijo in igro je z velikim okusom in tenko mero podprla za naše pojme malo apartna inscenacija arh. Svete Jovanovića, ki brižno skrbi za kvali-tetno sceno v našem gledališču.

Če natanko pretehtamo vsa dejstva, našo sedmo premiero moramo šteti v gledališka aktiva. T. O.

Kdo ima pravico do nakupa knjig s popustom

Noviča o knjižni akciji, v času katere bodo ljudske knjižnice lahko nakupovale knjige s popustom, je vzbudila mnogo zanimanja v slovenski javnosti. Na Ljudsko prosveto Slovenije prihajajo vprašanja, kako bo potekala ta akcija. Na ta vprašanja naj odgovori to obvestilo.

Prvo vprašanje, na katero žele ljudje odgovoriti: **Kdo ima pravico do nakupa knjig s popustom?** To pravico imajo vse javne ljudske knjižnice — mestne, občinske, društvene, knjižnice po podjetjih in sindikatih ter mladinske, pionirske, dijaške in šolske knjižnice. Akcija naj omogoči ljudskim knjižnicam priti do knjig po znižanih cenah, za sebnikom popust ni namenjen. Popust je enkrat in časovno omejen. Traja od 1. januarja do 31. marca 1955.

Nadalje ljudje vprašujejo, **katero knjige se prodajajo s popustom in kolikšen je ta popust.** Popust velja za knjige vseh slovenskih založb (Cankarjeve založbe, Državne založbe Slovenije, Mladinske knjige, Kmečke knjige, Slovenske Matice, Slovenskega knjižnega zavoda, Našega tiska, Novih obzorij, Primorske založbe), ki so izšle od leta 1945 do konca leta 1954, v kolikor so še na knjižnem trgu. Pri tem popustu knjige niso združene v zbirke, kakor je to običajno pri noveletnih popustih nekaterih založb, marveč je popust določen za vsako knjigo posebej.

Če kateri izmed interesentov za nakup knjig morda ne bi dobil v roke posebne številke lista »Ljudske prosvete«, naj se obrne po informacije na Izvršni odbor Ljudske prosvete Slovenije v Ljubljani.

Ja Celja...

Celjski študenti so pričeli s klubskim življenjem

Vse od poletja 1953 dalje so si celjski študenti prizadevali, da ustanovijo svoj klub. Avgusta 1954 je Tajništvo za notranje zadeve klub registriralo in decembra je bil v Ljubljani občni zbor, ki je izvolil odbor in sprejel program.

V Celjskem akademskem klubu so vključeni vsi študenti s področja celjske skupnosti komun. Trenutno šteje klub 132 članov. Zajem je doslej samo del ljubljanskih študentov, medtem ko je potrebno pritegniti še tiste, ki študirajo v Zagrebu in Beogradu, tako da bo zajetih v klub skoraj 300 članov.

Kakšen pomen ima akademski klub? Študenti, ki so v kraju, kjer študirajo, precej razpeteni, prepuščeni sami sebi, dobijo v okviru klubskega življenja možnost, da delajo skupno in da se počutijo vsaj na en način povezani med seboj in s kraji, kjer živijo. Zveza s kraji, kjer živijo, pa je še drugačna. Ljudje, ki vedo, da je dosti mladine na visokih šolah, doslej niso zvedeli, kaj ti študenti počno. Kljub temu so dajali sredstva, da so študentom omogočili študij, saj pretežna večina dobiva študentske ali podpore. In da dokaz, da se študenti zavedajo odgovornosti za prejeta denarna sredstva, ne sme biti samo obveznost, da bodo po končanem študiju prišli v kraje, ki potrebujejo njihovo pomoč, temveč da že sedaj delajo med ljudmi vse, kar je v njihovi moči.

Celjski akademski klub je sprejel med svoje prve naloge, da po programu, ki ga bo predvidela celjska skupnost komun, kadre in ljudi, ki že študirajo, usmeri v kraje, ki bodo njihove pomoči potrebni. V kolikor pa kadrov na visokih šolah še ni, bo potrebno gimnazije, ki se še niso odločili za nadaljnji študij, pritegniti k delu na področju, ki najbolj potrebuje novih kadrov. Zato bodo takoj potem, ko bodo izdelali komunske načrte, na vseh celjskih srednjih šolah predavanja, ki bodo usmerila dijake za študij na visokih šolah.

Nadaljnje priprave za prireditve so v teku. Univerza in njej sorodne visoke šole dajejo študentom dovolj možnosti, da si naberejo znanja. Da pa to znanje ne bo samo teorija, bo klub organiziral, da pridejo ti ljudje na teren. Tako bo vrsta predavanj v okviru Ljudske tehnične akademije in dramske uprizoritve v okviru Ljudske prosvete in tesno sodelovanje marksističnega krožka s SZDL in ostalimi organizacijami.

ZANIMIVO PREDAVANJE

V petek, dne 7. januarja je predaval v predavalnici Ekonomske srednje šole inšpektor za strokovno šolstvo tovarš Ivan Bertonec iz Ljubljane. Po daljšem študiju strokovnega šolstva v Švici je v svojem izčrpnem referatu razložil sistem švicarskega šolstva, ki je eno izmed najnaprednejših v Evropi. Največjo pozornost posvečajo Švicarji vzgoji kadra za vse stroke. Psihološko in znanstveno preiskovanje mladine v šolski dobi omogoča pravilno usmerjanje v poklice. To velja zlasti za kvalificirane delavce v industriji, obrti, v gostinstvu in trgovini. S tem dosegajo visoko storilnost dela. Visok življenjski standard v Švici je rezultat smotrne vzgoje in pravičnega usmerjanja mladine v primerne poklice. Na podlagi dragocene študija bi se tudi pri nas dalo marsikaj izboljšati.

ALI MORAJO BITI OTROŠKI VRTCI V ZIMSKIH IN POLETNIH POČITNICAH RES ZAPRTI?

Otroški vrtci so važna vzgojna ustanova za predšolsko mladino. V igri in delu se otroci pripravljajo za prvi vstop v obvezno šolo. Vrtci imajo pa zlasti v mestih in industrijskih središčih še drug namen. Služijo namreč hkrati tudi kot zavešča tistim otrokom, katerih starši so zaposleni, nimajo pa ne gospodinskih pomočnic, ne drugih varuhov, ki bi nadzorovali otroke v času, ko so starši v službi. Ali naj v dobi počitnic zaprosijo matere za redni ali izredni dopust in to zaradi otrok?

Tak vrtci in še edini povrhu je v Celju Vrtec Otona Župančiča v Askerčevi ulici. Poleg tega, da je za Celje že davno premajhen, je vsake počitnice, pozimi in poleti zaprt, ker imajo vzgojiteljice takrat tudi počitnice. Starši jim te pravice ne odrekamo. Nasprotno: tudi one so potrebne počitnice, saj je njihovo delo prav tako naporno kakor v kateri koli drugi prosvetni ustanovi. Mnenja pa smo, da se da to urediti z nadomeščanjem med vzgojiteljskim osebjem. Ali ni vseeno, če ima vzgojiteljica svoj odmor v januarju ali v februarju? Ker se te nepravilne ponavljajo že več let, je sedaj že čas, da tudi to zadevo ugodno rešimo.

Gibanje prebivalcev v Celju

V času od 5. do 8. 1. 1955 je bilo rojenih 29 deklet in 26 dečkov.

Poročili so se:

Anton Ovirnik, trgovski poslovodja in Silva Golaj, trgovska pomočnica, oboje iz Celja; Janez Plahuta, delavec iz Celja in Frančiška Lovrin, poljedelka iz Ljubljane; Vito Dolinšek, trg. poslovodja in Ana Povše, zlatarska pomočnica, oboje iz Celja.

Umrli so:

Marija Krulac, gospodinja iz Celja, stara 77 let; Jože Močnik, otrok iz Huma na Sutli; Janez Ušmah, upokojeni rudar iz Griž, star 55 let; Marko Zupanec, upokojeni cestar iz Blatnega vrha, star 67 let; Rudolf Zalokar, upokojeni rudar iz Vel. Gorice, star 64 let; Franc Kamenšek, kmet in gostilničar iz Ljubljane, star 53 let; Urška Kovač, posestnica iz Ljubice, stara 65 let; Marija Kodelja, gospodinja iz Celja, stara 74 let; Karel Ovirnik, delavec iz Celja, star 52 let.

To so prvi načrti mladih akademikov, ki se zavedajo, da za svoje uspehe in delo pri študiju odgovarjajo ljudem in če bodo ti načrti uspešni, bodo ljudje potolaženi za svoje dajatve in bodo še radi kaj primaknili.

Da pa ne ostane vse samo suhoparno, je v programu tudi akademski ples, ki bo prvi po vojni in združen s brucovanjem. Toda o tem prihodnjik.

B. Z.

...in zaledja

Veterinarsko osemenjevalna postaja v Dobrni

Kmetijska zadruga v Dobrni je dne 9. 1. 1955 izročila svojemu namenu novo veterinarsko postajo, ki so jo živinorejci že dolgo pogrešali. Ta ustanova je sedaj odprta in bo stala kmetu-živinorejcu ob strani v borbi za izboljšanje živinorejske proizvodnje. Z otvoritvijo osemenjevalnice je KZ v Dobrni storila velik korak naprej, saj bo na tak način pomagano živinorejcem, ki so do sedaj iskali pomoči v veterinarski ambulanti v Strmcu. Razen osemenjevalne službe bo veterinarska postaja v Dobrni imela še druge naloge, med prvimi pa to, da bo opravljala veterinarsko ambulantno službo. Živinorejci bodo sedaj imeli stalno možnost posluževati se veterinarskih ordinacij. Ta veterinarska postaja bo za enkrat poslovala vsak drugi dan v tednu, in sicer ob ponedeljkih, sredi in petkih od pol 11. ure dopoldne naprej. Ta pomembni praznik za Kmetijsko zadrugo v Dobrni se je pričel jutraj ob 8. uri, ko je tovarš inž. Marovt v šoli predaval o živinoreji. Ob koncu je predavanje še ponazoril z zvočnim barvnim filmom. Po končanem predavanju so se živinorejci napotili na ekonomijo KZ, kjer so bili že zbrani zastopniki: tov. dr. Ogorelec I.,

IZ BRASLOVC

Partizansko cesto na Dobrovlje gradijo dalje

Imobilizacija investicijskih sredstev je prizadela tudi gradnjo Partizanske ceste. Delo na njej je bilo za hip ustavljeno, toda takoj so se našli poštovni ljudje, ki so šli na prostovoljno delo. Med nje se je uvrstila naša lovška družina, katere člani so takoj prihitali na pomoč, da delo na cesti ne počiva. Tudi Zveza borcev je na svojem obnem zboru izrekla odločno besedo: Nadaljujmo z delom!

Poštovovalni delovni kolektiv, ki je na tej cesti žrtvoval nad 3000 delovnih ur, to je kolektiv iz smodnišnice Kamnik, pazljivo zasleduje in spremlja naše delo na cesti. Na Dan republike mu je Režijski odbor za gradnjo Partizanske ceste v priznanje in zahvalo izročil skromno darilo — oljnat pokrajinski sliko. Sedaj mu bo izročena umetniško izdelana Priznanica, delo Celjske tiskarne in umetnice tov. Ljubice Škulca iz Celja. Celjani si lahko priznanico ogledajo v izloži Ljudskega magazina.

OBIŠČITE NAS, DA VIDITE USPEHE!

Tako se je glasilo povabilo mladink zdravstveno-prosvetnega tečaja v Grižah. Rade volje smo ugodili želji, katero so marljive tečajnice izrekle preko svojih predavateljev.

Res smo bili prijetno iznenađeni nad izredno dobro organizacijo tega tečaja. Tečajnice so z veliko pazljivostjo spremljale razlago svojih predavateljev in si važne pripombe in nasvete beležile v svoje zvezke. Videlo se je, kako pravilno so razumele pomen in korist zdravstveno-prosvetnih tečajev, ki so zlasti važni za vaško mladino.

Ko so bila predavanja zaključena, smo bili priče, kako izvrstno so tečajnice odgovarjale na vprašanja predavateljev, nato pa so se posvetile praktičnim vajam tečaja. Takšen uspeh je seveda največ odvisen od kvalitete predavanj in pa od dobre volje in vztrajnosti mladih ljudi. Dolžnost nam veva, da ta zdravstveno-prosvetni tečaj v Grižah stavimo za vzgled vsem tečajem, ki se v teh dneh vršijo po terenu. Želati bi bilo, da bi se tudi drugod tako uspešno razvijali imenovani tečaji. Pri tem bi morale nuditi pomoč predvsem SZDL in ZK na terenu, ki bi morale skrbeti, da bi se v te tečaje vključilo čim več mladine.

B. N.

ZIDARJE, PRIČUNE ZIDARJE

IN TEŽAKE sprejememo takoj ali kasneje v stalno zaposlitev. Delo je v zaprtim prostoru. Priučeni zidarji lahko opravijo izpite po izkazani praksi.

Sprejemmo tudi gradbene delovodje za takoj ali kasneje. Hrana in stanovanje zagotovljeno.

Gradbeno podjetje »Graditelj«
Ljubljana
Šmartinska cesta 64 b

LESNO INDUSTRIJSKO PODJETJE SENTJUR PRI CELJU

ima na svojem obratu v Sentjurju naprodaj večjo količino žagovine.

Interesenti za nakup, naj se obrnejo na obrat v Sentjurju, za potrebne informacije.

Lesno industrijsko podjetje
Sentjur pri Celju

Preprečujemo prometne nesreče!

Od znanega Celjana, ustrežljivega avtozvoščaka tov. Petra Marolta smo prejeli naslednjo prošnjo:

Kljub temu, da prometna milica strogo pazi na pravilen potek prometa na cestah, ulicah, zlasti pa na cestnih križiščih in da redno vsaj enkrat na leto izvaja tako imenovani prometni teden, v katerem nas opozarja na stroga pravila cestnega reda, so prometne nesreče na dnevnem redu. Niti odrasli, še manj pa mladina, se neče privaditi, da bi spoštovali prometne predpise. Mnogi ljudje gomaze po sredini cestišč, čeprav imajo vsaj v mestu vzorno urejene pločnike. Nedovoljeni prehodi čez cesto v času najhujšega prometa ovirajo promet. Čeprav se vozači motornih vozil in avtomobilov strogo ravna po predpisanih znamenjih in se poslužujejo smernih kazalcev (vklker), se zanje občinstvo ne zmeni. Trobil se šoferji poslužujemo le v skrajnem primeru, ker pogosto hupanje povzroča še večjo zmedo na cesti. Nismo se še navadili na to, da bi se na prehodih čez cesto in križiščih ozirali na levo in desno, naprej in nazaj in tako ugotovili var-

nost prehoda. Poseben križ je z otroki in tudi z odraslejšo mladino. Držeč se za roke koraca po sredini ceste, za zmanjša voznikov pa se niti ne zmeni. Starši in vzgojitelji, posvetite še temu vprašanju nekoliko časa. Naučite mladino cestnega reda, pa boste bolj brez skrbi za svoje otroke. Čemu naši kazalci na vozilih, če jih nihče ne vidi in tudi ne upošteva. Le kako so to zadevo uredili v Trbovljah, kjer vlada v tem oziru vzoren red? Pa bi tega ne znal izvesti tudi v Celju in njegovi okolici.

Voznik avtobusa S-1524, last Gradis Ljubljana, je vozil delavce proti Mozirju. Njemu nasproti je vozil voznik tovornega avtomobila S-7975, last Koteksa Ljubljana. V vasi Prihova sta se voznika na ostrem zavoju zaletela s tako močjo, da je na vozilih nastala milijonska škoda. K sreči žrtev ni bilo, razen enega potnika, ki je bil laže poškodovan. Komisija za prometne nesreče, ki je prispela na kraj dogodka, je ugotovila, da je tovorni avtomobil imel slabe zavore, medtem ko je bila hitrost vožnje obeh voznikov prekomerna. Nesreča se je dogodila 10. 1. 1955.

P. J.

PROMETNE NESREČE

Na odprti cesti Sodska—Buče pri Kozjem preko Ključnice je vozil dne 6. 1. 1955 voznik tovornega avtomobila S-180, last OZZ Celje. Ker je bila na cesti močna poledica, ni vozniku uspelo, da pripelje vrh manjšega klanca in je vozilo začelo drseti nazaj, dokler se ni prevrnilo po nasipu na travnik in se ponovno postavilo na kolesa. K sreči ni bilo človeških žrtev, materialna škoda pa je neznatna.

Dne 5. 1. 1955 ob 10,30 se je pripetila v vasi Debro na glavni cesti Zidani most—Celje prometna nesreča. Voznik Peganc Stanko je vozil z osebnim avtomobilom S-4772 proti Zidanemu mostu. Pri srečanju s tovornim avtomobilom je nekoliko zavril, ker pa je bila cesta zelo spolzka, ga je zaneslo s ceste na travnik, kjer se je prevrnil na streho. Materialna škoda znaša okoli 25.000 din, poškodovan pa je bil le en potnik.

Voznik Albert Stane, zaposlen pri Prevozniku Celje, je dne 8. 1. 1955 povzročil prometno nesrečo. V vinjenem stanju je upravljal tovorni avtomobil in se zaletel v obcestno drevo v Ulici 29. novembra v Celju. Pri udarcu so bili štirje delavci lažje poškodovani, medtem ko se vozniku ni ničesar zgodilo. Škoda na avtomobilu je ocenjena na 10.000 din. Zaradi vinjenosti se bo voznik zagovarjal oziroma mu bo odvzeta vozniška knjižica.

KRONIKA NESREČ

V Pyroti v Pečovniku je bila v laboratoriju eksplozija. Ob tej priliki je dobila poškodbe po obrazu delavka Sikošek Pepca, tehnični vodja Bovha Marjan pa je bil poškodovan po rokah.

Tesar pri »Betonu«
v Celju, Venek Peter iz Malih Braslovč je pri Petrovčah padel iz vlaka. Pri padcu je utrpel težek pretres možganov. Nesreča se je zgodila zaradi tega, ker so se med vožnjo odprla vrata.

Na obratnem gradbišču v Straži pri Rogatcu se je primerila težja nesreča. Bruno je padlo na delavca Antona Jurko in mu težko poškodovala hrbtenico. Pri tej nesreči je dobil poškodbe na glavi tudi delavec Butolen Avgust.

Belak Jože, delavec v Tovarni organskih barvil v Celju je padel na podelenih tleh in si pri tem zlomil nogo.

Sečki Stjepan iz Puhča v Zagorskih selih je bil v pretepu sedemkrat zaboden v prsni koš.

Pri padcu si je poškodoval nogo po sestnik Cesar Henrik iz Dobovca pri Rogatcu.

Železničar, Rehar Alojz iz Loznice je padel in si pri tem zlomil nogo.

POZIV

K VLOŽITVI DAVČNIH PRIJAV ZA ODmero DOHODNINE IN PROMETNEGA DAVKA ZA LETO 1954

ROK ZA VLOŽITVE DAVČNIH PRIJAV JE OD 1. JANUARJA DO VKLJUČNO 31. JANUARJA 1955

I. DOHODNINA

Davčni zavezanci zasebnega sektorja in zasebne pravne osebe, ki so v letu 1954 opravljali kakršnokoli pridobitno delo ali izvrševali samostojne poklice z namenom pridobivanja dohodkov ali so imeli dohodke od zgradb in od drugih imovinskih predmetov in imovinskih pravic, morajo zaradi odmere dohodnine vložiti davčne prijave na predpisanem obrazcu v zgoraj določenem roku.

Davčne prijave je treba vložiti pri pristojnem občinskem ljudskem odboru, kjer ima davčni zavezanec svoje stalno prebivališče oziroma pravna oseba svoj sedež.

Davčno prijavo za dohodke od zgradb morajo vložiti tudi tisti davčni zavezanci, katerim je bila dohodnina od obrtne dejavnosti že vnaprej pavšalno odmerjena. Prav tako morajo vložiti davčne prijave za dohodke od zgradb tista kmetijska gospodarstva, ki imajo zgradbe v mestnih okoljih ali kopalščih, klimatskih in turističnih krajih. Za dohodke od zgradb se računa tudi vrednost lastnega stanovanja.

Davčno prijavo o doseženem prometu in dohodku, morajo vložiti tudi tisti davčni zavezanci, ki so imeli v letu 1954 dohodke od prevoznitva, kot postranske kmetijske dejavnosti.

Davčne prijave lahko oddajo zavezanci osebno ali po pošti. Dohodki iz uslužbenškega razmerja ne spadajo v davčno osnovo in jih ni treba izkazovati v davčni prijavi.

Kdor ne vloži davčne prijave v določenem roku, plača kazni v višini 3 % od predpisanega davka, če pa prijave ne vloži niti na pismen poziv, pa 6 % predpisanega davka.

Kdor višje dohodkov utaji oziroma prijavi neresnične ali nepopolne podatke z namenom, da bi se izognil plačilu davkov, bo kaznovan z denarno kaznijo, ki je določena za davčno utajo.

Na podlagi tega poziva niso dolžni vložiti davčne prijave:

1. Kmetijska gospodarstva, ki imajo dohodke izključno iz kmetijstva.
2. Delavci, nameščenci, uslužbenci in upokojenci glede dohodkov iz uslužbenškega razmerja.
3. Postreški, ulični prodajalci časopisov, snailci obutve in podobni delavci, ki plačujejo dohodnino v stalnem letnem znesku, če nimajo kakih drugih dohodkov, za katere je predpisana vložitev davčne prijave.
4. Osebe, ki so imele dohodke od dobičkov za srečke in druge vrednostne papirje, od dobičkov stav v gotovini na dirkah ter na športnih in drugih prireditvah.

II. PROMETNI DAVEK

Hkrati in v istem roku z davčno prijavo dohodnine morajo vložiti na posebnem obrazcu letno prijavo za prometni davek tisti davčni zavezanci, ki opravljajo promet, zavezan plačilu prometnega davka.

Davčne zavezance opozarjamo, da rok za vlaganje davčnih prijav ne bo podaljšan.

Taskovine za davčne prijave se dobijo pri Upravi za dohodke Ljudskega odbora mestne občine Celje (v sobi št. 78). Tam se vlagajo tudi davčne prijave.

Smrt fašizma — svoboda narodu!

Uprava za dohodke pri Ljudskem odboru mestne občine Celje

Gibanje prebivalcev v celjski okolici

V času od 3. do 8. 1. 1955 je bilo rojenih 9 deklet in 11 dečkov.

Poročili so se:

Franc Brilej, poljedelec iz Gubna, občina Lesično, in Marija Bevc, poljedelka iz Dobletič, občina Lesično; Alojz Fijavž iz Malohorne, občina Loče, in Antonija Kračun iz Sel, občina Loče; Ferdinand Otorepec, poljedelec iz Rajskoga, občina Pristava, in Alojzija Kamenšek, poljedelka iz Gabere, občina Rogaska Slatina; Avgust Krajnc, ključavničar iz Gotovelj in Marija-Alojzija Binter, nameščenska iz Zg. Ložnice, občina Zalec.

Umrli so:

Ema Anderlič, previtkarica iz Nimna, občina Rogaska Slatina, stara 74 let; Marija Drolenik, previtkarica iz Sp. Kostivnice, občina Rogaska Slatina, stara 73 let; Marija Videncik, poljedelec iz St. Jungerla, občina Smarino v Rožni dolini, star 75 let; Emil Vidrik, kmet iz Gotovelj, občina Zalec, star 61 let; Angela Veršič, gospodinja iz Zelezna, občina Zalec, stara 49 let; Franc Zohar, skrbnik iz Pernavaga, občina Zalec, star 78 let.

L. v. T.

Wang je prikimal

Po vsakoletni navadi sem potoval kot zastopnik uvoznega podjetja Van Geler iz Cančuja po južnokitajskih provincah skozi pokrajino Hunan. Spremljal me je prijatelj Andersen. V mestu Hsiangtan sta na nenavaden način spoznala starega Wangja. Na poti skozi dolino Heng-kuang je nenadoma počilo nekaj strelav in tropa zavaljenih Kitajcev je navalila na najine nosače in nosilnice.

Yuin, kolovodja, je stiskal puško pod zamaščenim rokavom svoje mapu-jopice, stresal v pozdrav okrogle pesti pred zavilanim nosom in zahteval za vsakega, naju visokorodnih Tajev, 200 dolarjev in za nosače po 5 dolarjev cestnine, skupaj 480 dolarjev. Andersen se je visoko vzravnal v nosilnici in dobil grozen Mao-ho, napad besnosti, najprej priključil sredstvo, s katerim je moglo Kitajca prestrašiti, kajti jeza meji

Anton Potočnik, Jurklošter:

Pozdrav šoli

I Tebi kruti čas ni prizanesel, vpepelil te sovražni je vihar, med deco Tvojo kot kragulj nasilni zagnal se je sovrag kot ljut vihar.

Kot pastorka iskala si zavetja, v zasilnih, mračnih si kotih in čakala si udano, kdaj spet sprejmeš otroke vse na svojih lastnih tleh.

Sedaj dočakala si dan vstajenja zgrajen Ti je ponosen, jasen hram, tu boš sprejemala zdaj mlade goste, jim nudila prijazen, topel stan.

Sobane prazne bodo oživele, preglušil jih otroški bo živ-žav, tu učeno se prva bo delila, tu nauk na pot se prvi bo dal.

In rod za rodom k Tebi bo prihajal, v naročju Tvojem grel se vrsto let pri Tebi si nabiral bo modrosti, ki z njo podajal se bo v svet.

Tu stala boš kot bela golobica, kot spomenik sedanjih živih dni, za Tabo pa sedel se ruševine kot mrka priča mračnih sušnih dni.

SMEŠNICE

TELEGRAM

Zena možu, ki je odpotoval v Pariz, pošlje telegram:

—Ne pozabi, da si poročen. Stop. Tvoja Rozika.
Dan pozneje dobi odgovor:
—Telegram prepozno sprejel. Stop.

DOMAČI ZDRAVNIK

Zdravnik: Po desetih dneh šele pridete k meni z zlomljeno nogo? Kje ste bili doslej?

Bolnik: Veste, če doma kaj potožim, moja žena takoj zahteva, da preneham kaditi.

5

Dasiravno je bila moč nekdanje Samove države širša, čeravno so se Franki od severa proti vzhodu in Madžari od vzhoda proti zahodu zagostili med severne in južne Slovence, Slovenci le niso popolnoma zgubili svoje svobode. Franki njihove moči niso mogli prežeti, Slovenci so na Krnskem gradu ustoli-

čevali svoje vojvode ali kneze. Toda pritisk nanje je bil vedno močnejši. Na zahodu so morali držati zid proti Langobardom, na vzhodu pa so kalili mir roparski Madžari.

Ob ponovnem vdoru Madžarov na zahod, ko so dosegli celo francoske meje, je celjska pokrajina dobila nove gospodarje, ki pa so z deželo imeli le toliko stikov, kolikor so ropali po njej. Slovenske vasi so gorele in ljudje so se umikali v hribe ter krčili gozdove.

na blaznost in blaznež je Kitajcu svet, ker živi v drugem svetu. Zedinili smo se, da razsodi zadevo častitljivi učenik zakonov Wang.

Ko smo prišli v Wangovo kolibo, je njegov pogled obvisel na Andersenu in se ni več umaknil. Odločil je, da morava plačati Yuinu samo strele, in sicer 50 centov za enega, skupaj dva in pol dolarja.

V Hsiang-tanu smo ostali osem dni. Wang in Andersen sta postala nerazdružljiva prijatelja. Skupaj sta sedela, kadila svoje Cheroots ali vodne pipe in skupaj molčala. Temelj za to prijateljstvo ni bila samo obojestranska všečnost, temveč dejstvo, da sta drug drugemu ustregla in sta sedaj samo iskala prilike, kako bi si pomagala. Wang se je izkazal kot rešitelj pre Yuinovimi razbojniki, čeprav so imeli vsa guvernerjeva pooblastila za svoj roparski posel; to je bila ena usluga, Andersen pa...

Wang je namreč imel starega, nezmerzo debelega črnega prašiča, katerega je silno ljubil. Rad in s spoštljivimi besedami je govoril o njem. Njegove misli so se stalno vrtele okoli tega prašiča. Ni mu bil dovolj debel.

»Lao-čou«, je dejal ob priliki in izpljunil bučno seme, ki ga je stalno žvečil med zobmi, »stari prašič je nehal rasti... O, če bi ga vsemogočni Sangti tako odebil, da bi ga on sam ne mogel več dvigniti.

»To,« je odvrnil zaspano Andersen, »pomeni dvomiti v Santijevo vsemogočnost. Če bi tega Lao-popa, tega praočeta prašičev, tako odebil, da ga ne bi mogel več dvigniti, bi ne bil vsemogočen in če bi ga dvignil, ga ne bi neskončno odebil in bi tudi ne bil vsemogočen... Jasnó, kajne?»

Wang je prikimal.
»Ta odgovor dokazuje, kako premeten je moj prijatelj An-de-laj. Zato ga bom prosil za nasvet.

In Wang je pripovedoval, da je glas o njegovi praviški učenosti prodrl daleč naokoli. Mnogo mladeničev je vzgled in med njimi je bil tudi nek revež, ki mu ni mogel plačati za uk. Spoznamela sta se, da mu bo plačal dva tisoč dolarjev, ko bo dobil prvo razpravo. Ko pa je Tsaj-huja vsega naučil, je ta rekel nasvidenje in šel delat rakve, ki so bile takrat zelo drage, ker je v pokrajini Hunan izbruhnila epidemija kolere. Obogatel je, a dogovorjenih dva tisoč dolarjev ni plačal, in ker se ni posvetil praviškemu poklicu, je bil Wang ob svoj honorar. Kaj misli An-de-laj, ali naj zahteva sedaj denar, ali mu enostavno nameša drobno narezljane bambusove trske v jed?...

Andersen je puhnil droben dim pod strop.

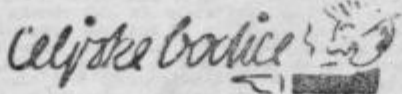
»Ni treba! Moj veliki prijatelj Wang ga lahko zaradi teh dva tisoč dolarjev toži!

Wang je presenečeno pogledal.

»Da,« je dejal Andersen, »če mladenič razpravo izgubi, mora plačati, in če jo dobi, mora tudi plačati! Jasnó, kajne?»

Wang je prikimal.

Prevedel: Bert Zavodnik

DEDEK MRAZ PROTESTIRA

Celjski dragi! Bil sem spet med vami in srčna hvala vam za lep sprejem! A danes Tednik vaš iz sna me vzdrami in nekaj strašnega iz njega izvem.

Kako? Je mar resnica, da Celjsani zločinov neumljivih me dolže, ko pišejo, da jasno je na dlani, da Celju jaz nakopal sem gorje?

Na trgu tam, kjer deco sem pozdravil, kjer nam žarel je novoletni gozd, da lukenj pet v zidovje sem napravil jaz, ki sicer vam nosim le radost!

Pet lukenj v zidu! Medvedi in še škrti naj pričajo in Bobby admiral, da to se pravi zlobno klevetati. Mar hočete me vreči v kriminal?

Te luknje v zidu so mi res uganka. Kdo le se skril za moje je ime? Je roparjem bila na muhi banka? Morda pa DPM o tem kaj ve?

Da jaz ne delam lukenj, to je znano, roke mi čiste temu so dokaz. Ne šalite tako grdo se z mano!

S protestom vas pozdravlja —

dedek Mraz.

SKRIVNOSTNA BESEDA

Kje si, mojster križankar? Glejte, ravnokar prihaja, ki je križanko rodil, da nam muke z njo zada!

Autor dragi, čuj, postoj! Kri nam pišejo težave, ko si z križanko zaman trapimo uboge glave.

Sam razreši nam skrivnost, naj ti dosti bo naslade! Ti si zdaj naš zadnji up, pot odprj nam do nagrade!

Branko pa se nasmehlja skoz naočnike velike in na mah nam razvozlja tajnost: »Oko rašeljike.

DOMAČI PREGOVORI IN IZREKI...

Zapuščen — kot »Mlinarjev Janez« na Teharjih.

Bombastičen — kot kinoreklama v Laškem.

Optimističen — (glede denarja) kot celjski teater.

Zakamufliran — kot brezalkoholne pijače v Celju.

Visok — kot cene na celjskem trgu.

Zadolžen — kot mestna občina (po imobilizaciji).

Neskončen — kot pot blaga od proizvajalca do kupca.

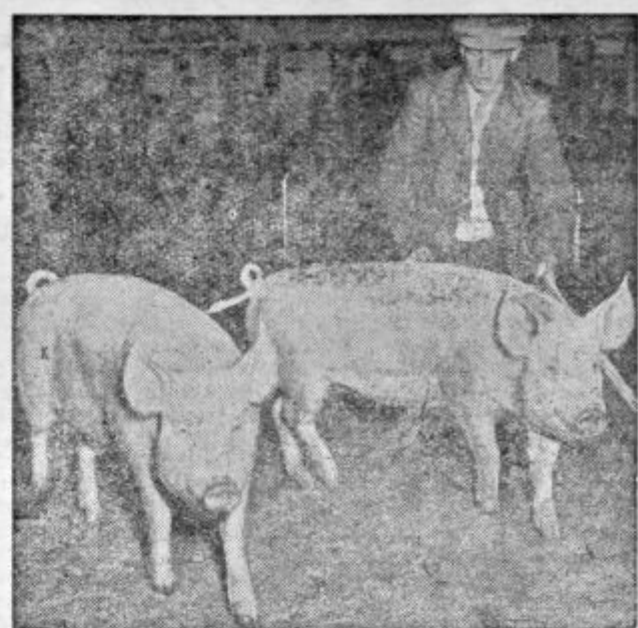
Razmajan — kot celjski avtobusi.

Pijan — enostavno kot Celjan.

Priredil
Jurček Krašovec
Ilustriral
Tonček Skok

Dva nagrajenca

V Smithfieldu sta bili ti dve svinji nagrajeni s prvo nagrado. Zivali sta prvorazredni zastopnici znane »velike bele pasme, o kateri gre kvala po vsem svetu. V začetku lanskega leta so iz Anglije prodali v Jugoslavijo 1000 svinj te pasme in upajo, da bo ta priznana žival tudi pri nas uspevala in v mnogem doprinesla k boljši svinjereji pri nas.

Lojze Zupanc:

Pripovedka o skali Orlovki

(Ljudska pripovedka iz Zadrebke doline)

V tistih starih, starih časih, ko so kmetje iz Zadrebke doline še hodili na tlako h grnjejskim menihom, je pod Lepenatko živel v podzemski votlini velikan, ki ni nič drugega delal, ko medvede in gamse lovil, jih pekel na ražnju in jedel, žej pa si je v Dreti gasil. Toda gorje, kadar je svojo kodeljo omočil v malo rečico! Toliko vode je popil, da je za tri dni rečno strugo osušil...

Kmetom ni bilo všeč, da jim velikan popije toliko vode. Niso mu je privoščili, zato so sklenili, da bodo velikana ujeli, ga zašili v medvedjo kožo in nanj naščuvali vse pse iz Zadrebke doline.

Lepega dne so zares odšli v hajko na velikana. Ko je le-ta spoznal, kaj kmetje nameravajo, se je razjezil, odtrgal s hriba velikansko skalo in jo tebi nič meni nič vrgel na vrh Lepenatke, potlej pa zarjovel:

»Kar bliže, kar bliže, kogar je volja poleteti za tole skalino!«

Zdajci so se kmetje ustrašili velikanske moči. Ucvrli so jo izpred velikanske votline, da se je kar kadilo za njimi. Velikanu pa se je le za malo zdelo, da mu pogoltni kmetje niti vode ne privoščijo. Odšel je po svetu.

Zdaj so imeli kmetje v Zadrebki dolini vode na pretek. A obiskalo jih je drugo, še vse večje gorje: na velikanski skali na vrhu Lepenatke so pričeli gnezdit orli, ki so iz doline odnašali drobnico in kokoši. Ker so poslej iz leta v leto gnezdili orli na velikanski skali, so skalini na vrhu Lepenatke vzdeli ime: Orlovka...

Ce dandanes še gnezdi orli na Orlovki, tega ne vem. Res pa je, da kmetje v Zadrebki dolini nimajo kaj prida ovac, pa tudi kokošjih jajc jim vedno primanjkuje, ker imajo zmerom premalo — kokoši.

V ŠOLI

cika kar pozabi, da sedi. Ko pride domov, mami vsaki dan pokaže, kaj vse se je že naučila. Zna risati drevesa, hiše, jabolka, gospo in raco in mamo, ki drži tolkač za meso v roki. Črte so sicer še nekoliko grbasti, pa tega ji ne smemo zameriti. Jacika ima dobro voljo, toda roka je še posebej ne uboga. V šoli pa je prav pridna in poslušna. In kako je vesela, če sme kaj povedati. Roko drži skoro več v zraku kot pa na klopi.

Jacika tudi rada prepeva lepe slovenske pesmi. Ko je nedavno tovarišica učiteljica vprašala, katera zna zapeti kako lepo pesem, se je Jacika takoj oglasila. Seveda zna samo slovenske pesmi. Sprva je hotela tisto o Kekecu, potem pa si je premislila in zapela o kosu, ki je bil brez čevljev. Pesem je zelo ugajala tovarišici, otroci pa so navdušeni kričali: »Se, se nam zapoj!« Jacika je želji rada ugodila in je pela, dokler so jo hoteli poslušati. Zdaj pa se je naučila v šoli še tisto lepo:

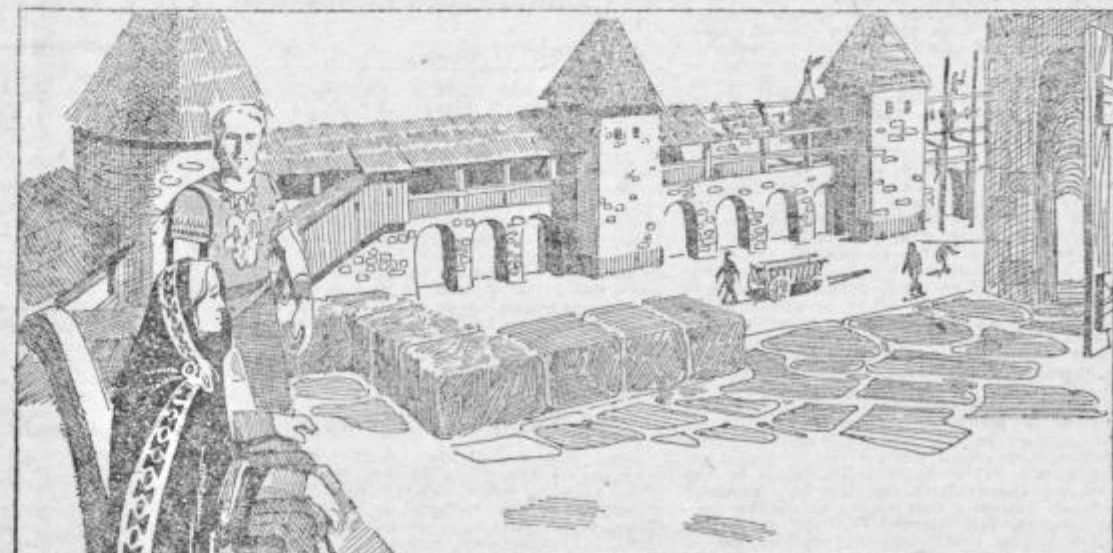
»Oj narode, narode
evo tebi slobode...«

Lidiša Grillec

Jacika hodi v I. razred osnovne šole v Zagrebu. Njena mamica si je bila v skrb, da nemirna hčerkica ne bo znala mirno sedeti v klopi. Toda v šoli je toliko novega in zanimivega, da Ja-

7

Frankovski kralj je na ozemlju ob Savinji ustanovil savinjsko ali celjsko grofijo, za mejnega grofa pa imenoval Viljema. Grof Viljem se je poročil s potomko kneza Svetopolka, slovensko plemkinjo Hemo s Koroškega. Imela sta sina Viljema, ki je bil po očetovi smrti določen za dediča velikih posestev po očetu

in materi. V času njegovega in očetovega življenja je na strmi skali nad Celjem zrasel grad, poleg njega pa še veliko drugih v okolici. Plemiči se v vaseh niso več čutili varne, zato so zidali trdnjave na težko dostopnih holmih.

O nekdanjih svobodnih Slovenih ni bilo več sledu. Tlačani so ob trpljenju, znou in biču postavili ponosne zidove, ki jim je bodočnost namenila toliko pomembnost in ve-

ličastje, toliko gorja, krvi in solza.

Celje se je razvijalo kot bridki dokaz zmage Frankov nad Slovenci.

Hemin sin Viljem se je čutil dovolj močnega, da si je želel postati še močnejši. Bil je gospodar celjske kotline in dedič materinih posestev onstran Drave. Toda to je bilo zanj premalo. Zagledal se je v vojvodski ka-

men na krnskem gradu in skoval drzen načrt, da bi ga dosegel. Po vsej deželi je svobodnjakom poslal svoje sle, da bi jih v njegovem imenu nagovorili za naklonjenost, ko bodo ustoličili novega koroškega vojvodo...

Obetal je časti, obljubljal posestva in vasi. Podložnemu slovenskemu ljudstvu je bilo vedno težje. Bili so z zemljo vred lastnina plemičev in cerkva. Tlaka, davki in nasilje...

Srednji vek je razgrnil svoj temni plašč.

